

DOC. DR JADWIGA HALINA SUPNIEWSKA (1913—1984)

W dniu 2 stycznia minęła pierwsza rocznica zgonu Docent dr Jadwigi Haliny Supniewskiej, od lat związanej z Zakładem, a następnie Instytutem Farmakologii PAN w Krakowie.

Urodzona 3 maja 1913 roku w Turku (woj. poznańskie), po ukończeniu szkoły średniej studiowała w Uniwersytecie Poznańskim na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym, uzyskując w 1939 r. stopień magistra filozofii w zakresie botaniki.

Od r. 1945 pracowała jako wolontariusz w Ogrodzie Botanicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w dziale Roślin Leczniczych, pod kierunkiem Prof. dr W. Szafera, a następnie od 1949 r. w Pracowni Paleobotanicznej Państwowego Instytutu Geologicznego, początkowo jako starszy asystent a od 1951 r. jako adiunkt.

W r. 1953 rozpoczęła pracę w Stacji Badania Roślin Leczniczych PAN, kierowanej przez Prof. dr M. Gatty-Kostyala. W tym czasie podjęła prace badawcze z zakresu fitochemii roślin leczniczych i pierwsze w Polsce próby uprawy znanej w medycynie egipskiej rośliny *Ammi visnaga* Lam. Prace badawcze, poświęcone temu interesującemu gatunkowi, obejmowały również analizę fitochemiczną i izolowanie keliny, co stanowiło wówczas osiągnięcie poznawcze jak i praktyczne i stało się podstawą do uzyskania stopnia doktora nauk przyrodniczych na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Z chwilą utworzenia w 1954 r. Zakładu Farmakologii PAN, którego kierownictwo objął wybitny polski farmakolog, mąż Zmarłej, Prof. dr J. Supniewski, w. w. Stacja

została włączona do tego Zakładu jako Pracownia Fitochemii i Agrotechniki. W r. 1974 po przekształceniu Zakładu w Instytut Farmakologii PAN, Pracownia ta jako jego część składowa, zyskała rangę Zakładu. W tej placówce Doc. dr J. H. Supniewska — początkowo jako adiunkt, a następnie docent etatowy, zainicjowała i prowadziła prace badawcze w zakresie hodowli tkanek roślin leczniczych.

Swoją wiedzę i umiejętności w tej dziedzinie rozwijała podczas pobytów naukowych za granicą w placówkach botanicznych i agrotechnicznych o światowej sławie: Laboratoire de Botanique — Université de Paris, Faculté de Pharmacie (Prof. G. Deysson), Laboratoire de Biologie Végétal — PCB Faculté des Sciences de Paris (Prof. R. J. Gautheret), Laboratoire de Physiologie Végétal — Université de Lausanne (Prof. P. E. Pilet), Laboratory of Cytogenetics — Swedish Seed Association, Svalöf (Prof. A. Hagberg), Instytut Badań Roślin Leczniczych, Belgrad (Prof. J. Tucakov) oraz Institute of Plant Breeding, Holandia w ramach W. Roehr Foundation.

Zdobyte w tych placówkach doświadczenie, pozwoliło Doc. dr J. H. Supniewskiej na rozwinięcie prac badawczych nad hodowlą kultur tkankowych obcych naszej florzę roślin leczniczych m. in. *Solanum laciniatum* Ait., *Ammi visnaga* Lam., *Tecoma stans* Juss., *Crotalaria retusa* L. Prowadziła również badania fitochemiczne uzyskanych tkanek, ukierunkowane głównie na zawartość związków biologicznie czynnych. Prace Doc. dr J. H. Supniewskiej obejmowały także zagadnienia wpływu substancji wzrostowych i mutagennych na rośliny oraz kultury tkankowe.

Dorobek naukowy Zmarłej obejmuje 36 pozycji, w tym 25 prac oryginalnych i 11 przeglądowych, publikowanych w czasopismach krajowych i zagranicznych.

Doc. dr J. H. Supniewska wykazywała niezwykłą inicjatywę w podejmowaniu oryginalnej tematyki naukowej oraz umiejętność planowania i realizowania prac badawczych. Cechowała ją wprost wyjątkowa pracowitość, dokładność i rzetelność. W ocenie własnych wyników kierowała się zawsze naukowo podbudowanym krytycyzmem i obiektywizmem.

Niepomierną zasługą Doc. dr J. H. Supniewskiej jest zorganizowanie i prowadzenie przez wiele lat pionierskiej w Polsce pracowni hodowli tkanek, ukierunkowanej na zagadnienia o znaczeniu farmakologicznym, co wiązało się z profilem badawczym Instytutu Farmakologii PAN. Zainicjowane przez Nią prace są kontynuowane przez Jej współpracowników w Zakładzie Fitochemii tegoż Instytutu.

Osiągnięcia naukowe Zmarłej są trwałym i oryginalnym wkładem do nauk biologicznych, a podjęta przez Nią problematyka badań, dotycząca hodowli tkankowej roślin leczniczych, znalazła już w Polsce kontynuatorów i rozwija się w kilku ośrodkach akademickich.

Wielką troską zarówno Doc. dr J. H. Supniewskiej, jak i Jej męża Prof. dr. J. Supniewskiego był dalszy rozwój badań farmakologicznych, czemu dali wyraz w swej ostatniej woli, przekazując znaczną dotację pieniężną na rzecz Instytutów Farmakologii AM i PAN w Krakowie.

Zmarła była członkiem Polskiego Towarzystwa Botanicznego i Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego.

W gronie swoich współpracowników cieszyła się dużym autorytetem i szacunkiem, wykazując zawsze postawę zaangażowanego i odpowiedzialnego pracownika nauki oraz gorącego patrioty. Z Jej odejściem nauki biologiczne i farmaceutyczne w Polsce poniosły dotkliwą stratę, a Jej godna i szlachetna postać pozostanie na zawsze w naszej pamięci.

Stanisław Kohlmünzer, Barbara Dohnal, Bogumiła Rozkrutowa